

Bemærkninger til lovforslaget

I. Almindelige bemærkninger

Den nugældende lov af 16. juni 1962 om adgang til præsteembeder i folkekirken gav adgang for en større personkreds til at søge præstestilling i folkekirken, end der havde været efter de hidtidige regler. Loven var udtryk for en formodning om, at en bredere rekruttering til præstestillinger kunne skabe fornyelse og nye perspektiver i folkekirken.

En overvejelse af lovens virkemåde, efter at den har været praktiseret en årrække, er naturlig. Ønskeligheden heraf understreges af erfaringerne ved administrationen af lov nr. 97 af 17. marts 1971 om afhjælpning af præstemangelen. Denne lov gav for en periode på 10 år mulighed for, at personer med en afsluttende eksamen fra et dansk seminarium eller med tilsvarende kundskaber på visse betingelser kunne få tilladelse til at søge præstestilling.

Overvejelserne om en revision af reglerne i lov om adgang til præsteembeder skulle særlig vedrøre spørgsmålet om, hvorvidt den udvidelse af personkredsen, som blev indført ved adgangsløven af 1962, fortsat var hensigtsmæssig, eller om erfaringerne fra administrationen af 1971-loven om afhjælpning af præstemangelen sammenholdt med erfaringerne iøvrigt om lovens virkemåde tilsagde en ændret afgrænsning.

Loven om adgang til præsteembeder i folkekirken er opbygget således:

1. Ved § 1 afgrænses de persongrupper, der har umiddelbar ret til at søge præstestilling. Sådant umiddelbar ret har navnlig teologiske kandidater fra et dansk universitet. Herudover nævnes præster, der har virket i 7 år for en evangelisk-luthersk frimenighed her i landet eller i udlandet samt missionsærer, der har bestået en særlig universitetsprøve og derefter gjort tjeneste på missionsmarken i 7 år.

2. I § 2 nævnes de persongrupper, der under visse betingelser kan opnå tilladelse til at søge præstestilling. 1962-loven opregnede tre sådanne grupper, nemlig personer med en anden teologisk uddannelse end dansk teologisk kandidatexamen,

personer, der ved en højere læreanstalt her i landet, har bestået anden afsluttende prøve end den teologiske, samt missionsærer, der har virket på missionsmarken i 7 år.

Ingen af de persongrupper, som nævnes under pkt. 2, havde efter de før 1962 gældende regler (lov nr. 195 af 16. april 1941, som ændret ved lov nr. 173 af 4. juni 1947) mulighed for at søge præstestilling.

3. § 5 giver mulighed for at fravige lovens almindelige uddannelseskra v i tilfælde, hvor en menighed samler sig i ønsket om at få en bestemt person som menighedens præst (den såkaldte kåringsadgang).

Endvidere indeholder loven forskellige særbestemmelser, herunder en bestemmelse om, at uddannelseskra vne kan fraviges ved ansættelse i præstestillinger ved døvemenigheder og institutioner af særlig art.

Den 7. maj 1980 nedsatte kirkeministeriet et udvalg med den opgave at overveje bestemmelserne i lov om adgang til præsteembeder. Udvalget afgav sin betænkning den 17. maj 1982. Betænkningen byggede på en formodning om, at der i fremtiden kunne forventes en vis mangel på teologiske kandidater.

Efter afgivelsen af udvalgets betænkning blev der af de teologiske fakulteter ved Københavns og Århus universiteter udarbejdet et selvstændigt forslag til en ny lov om adgang til præstestillinger i folkekirken. Baggrunden for dette forslag var, at de seneste statistiske undersøgelser synes at vise, at den i udvalgsbetænkningen forudsatte mangel på teologiske kandidater ikke ville forekomme.

Kirkeministeriet udarbejdede – som et bidrag til overvejelserne vedrørende lovens revision – et forslag, der afveg fra de tidligere fremlagte lovforslag.

I folketingssamlingen 1984/85 fremsatte kirkeministeriet forslag om en begrænset ændring af lov om adgang til præsteembeder i folkekirken.

Der redegøres i lovforslagets bemærkninger (Folketingstidende A. sp. 2515) for de udviste bestræbelser for en generel revision af loven, hvortil tiden dog ikke var moden. Derfor foresloges kun